

Onderwijsrecht

Hooggeachte mevrouw Bijsterveldt,

*'Waarom laten scholen al die kinderen die thuiszitten niet toe?'*¹ Even zat ik met mijn mond vol tanden toen de interviewer van EénVandaag voor de uitzending van 18 december 2010 mij dit vroeg. Niet omdat ik het niet wist, maar omdat het antwoord te pijnlijk is. Ik val stil omdat het de essentie raakt van hoe wij mensen met elkaar omgaan. Met een aantal voorbeelden uit mijn praktijk zal ik dit hierna illustreren. Daarna, mevrouw Bijsterveldt, zal ik u een voorstel doen om tenminste nog iets te maken van het recht op onderwijs.

De uitzending ging over 'thuiszitters'. Zoals u bekend worden leerplichtige leerlingen die niet tot de lessen op een school worden toegelaten, zo genoemd. Het gaat om een niet gering aantal, zo bleek laatst uit een onderzoek in de regio Leiden dat werd geïnitieerd door cliënten/thuiszitters van de GGZ aldaar. Het is u bekend, mevrouw, dat niemand het exacte aantal weet omdat niet alle kinderen die thuis zitten door de school worden gemeld bij de afdeling leerplicht van de gemeente. Soms staan ze niet op een school ingeschreven of staat de leerplichtambtenaar toe dat het kind niet naar school gaat of regelt zelfs een vrijstelling voor de Leerplichtwet.

Scholen zijn niet bereid om ieder kind een plek te bieden. Sommige scholen nemen niet eens de moeite om op een aanmelding van een leerling door een ouder te reageren of laten na om bij de afwijzing goede argumenten aan te voeren. Dit zal niet veranderen zolang uw kabinet zich op het standpunt stelt dat de onderwijsvrijheid van schoolbesturen zwaarder

weegt dan het recht op onderwijs van een individuele leerling.²

Een greep uit mijn 'zwarte map': Een wanhopige moeder meldt haar kind - een thuiszitter - aan bij een nieuwe school. De teamleider schrijft daarna de leerplichtambtenaar: *'Ik heb inderdaad contact gehad met de genoemde moeder. Zij heeft mij niet kunnen duidelijk maken waarom ik haar zoon zou moeten aannemen.'*

Een andere moeder van een thuiszittend kind dat bij de start van het schooljaar nog een plek zoekt in een eindexamenklas, krijgt als reactie: *'In principe plaatsen wij geen nieuwe leerlingen in een eindexamenklas. In uiterste nood, dan moet u denken aan verhuizing of juridisch ingewikkelde zaken, willen we een plaatsing in een eindexamenklas overwegen, maar die noodzaak is in het geval van uw zoon niet aanwezig, lijkt mij.'*

Scholen zijn niet bereid om ieder kind een plek te bieden

Zo heb ik in mijn bestand ook een brief van de coördinator van het samenwerkingsverband van scholen voor voortgezet onderwijs in een van onze grootste steden dat er volgens de schoolbesturen in de gehele stad voor mijn leerling, die al bijna een jaar thuis zit, geen plaats is in een 4 havoklas. Deze coördinatoren zijn, zoals u weet, verantwoordelijk voor de extra leerlingenzorg die scholen moeten bieden als er sprake is van schooluitval of schooluitval dreigt.

Wat dit doet met een kind vertelt

Donovan in de uitzending van EénVandaag. Hij zat tussen zijn 12e en 14e jaar thuis omdat hij met een fout stempel in zijn dossier niet meer werd toegelaten tot een school waar hij thuishoorde. Donovan vulde zijn dagen met computergamen. 'Je voelt je aan de kant gezet', zegt hij in de uitzending. *'Toentertijd dacht ik, ik zit wel thuis maar voor de rest maakt het niemand wat uit. Ze hebben geen last van mij.'*

Voor vrijwel de meeste kinderen geldt dat zij thuis nagenoeg geen onderwijs krijgen. Dit is alleen anders als ouders zelf digitaal onderwijs inkopen of kunnen besluiten om hun kind naar een particuliere school te sturen. Deze opties zijn gezien de kosten maar voor weinig ouders mogelijk. Ik stel voor dat wij van het recht op onderwijs nog iets maken. Als leerlingen voldoen aan een 'aanmeldingsplicht' maar de scholen niet bereid zijn om een behoorlijk onderwijsaanbod te doen, krijgen de ouders het recht op het onderwijsbudget dat dit kind toekomt. Op die wijze kunnen ook de ouders die zelf niet beschikken over de financiële middelen voldoen aan hun verplichting om hun kind onderwijs te bieden. Succes is verzekerd. De geschiedenis van ons onderwijsstelsel leert ons immers dat ouders het onderwijs aan hun kinderen altijd wél serieus hebben genomen. Een simpele maatregel die niets kost en voorkomt dat onze scholen betaald worden, ook als zij tekortschieten.

1 Zie voor EénVandaag over de thuiszitters d.d. 18 december 2010: http://www.eenvandaag.nl/gezondheid/36929/kinderen_met_psychische_problemen_onnodig_thuis

2 Vara Ombudsman, Interview minister 19 december 2010

Katinka Slump is advocaat onderwijsrecht, werkzaam bij de stichting Juridische Dienstverlening Onderwijs (Judion), en lid van diverse werkgroepen van de Nederlandse Vereniging Onderwijs Recht (NVOR). De komende tijd beschrijft zij voor Balans Magazine diverse voorvallen uit haar praktijk. Katinka Slump is getrouwd met een kinderarts en moeder van vijf kinderen, waarvan de twee jongsten een tweeling.